

Dosarul nr. 2ra-441/19

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul central) R. Pulbere
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) E. Palanciuc, A. Malfi, V. Clima

ÎNCHEIERE

6 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Mariana Pitic
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gheorghe Profor,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de
Gheorghe Profor împotriva lui Victor Profor, Roman Profor și Instituției Publice
„Agenția Servicii Publice”, intervenient accesoriu Victor Vasiliev, cu privire la
repunerea în termen, prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, anularea
certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de moștenitor
asupra rezervei succesore din patrimoniul succesoral, recunoașterea dreptului de
proprietate, obligarea de a nu crea impedimente în realizarea dreptului de
proprietate asupra bunurilor imobile precum și în realizarea dreptului de folosință
asupra bunurilor imobile și obligarea de a restabili viza de domiciliu,

împotriva deciziei din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Gheorghe Profor și s-a menținut hotărârea din 1
martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

c o n s t a t ă:

La 27 ianuarie 2016, Gheorghe Profor a înaintat cerere de chemare în
judecată, ulterior concretizată (f.d.117-121), împotriva lui Victor Profor, Roman
Profor și IP „Agenția Servicii Publice”, intervenient accesoriu Victor Vasiliev, prin
care a solicitat:

- repunerea în termen a cerințelor cu privire la prelungirea termenului de
acceptare a succesiunii și anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 3913
din 15 august 2013, eliberat de notarul public Anatol Tereze pe numele lui Roman
Profor și Victor Profor;

- prelungirea termenului de acceptare a succesiunii prin intrarea în posesie
asupra bunurilor imobile: ½ cotă-parte din lotul de pământ pentru construcții cu
suprafața de 0,053 ha, nr. cadastral xxxxx; casa de locuit individuală cu suprafața
de 69,1 m² și nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,4 m² nr.

cadastral xxxxx; construcție accesorie cu suprafața de 9,6 m² nr. cadastral xxxxx, și asupra bunurilor mobile: televizor-1, frigider-1, aragaz-1, mașină de spălat-1, calculator-1, mobilă de bucătărie-1, dormitor-2, canapea-2, covoare-3, automobil de model Opel Astra, rămasă după moartea soției Caterina Profor, decedată la 28 ianuarie 2013;

- anularea certificatului de moștenitor testamentar nr. 3913 din 15 august 2013, eliberat de notarul public Anatol Tereze pe numele lui Roman Profor și Victor Profor, asupra masei succesoriale constituită din bunurile imobile: lot de pământ pentru construcții cu suprafața de 0,053 ha, nr. cadastral xxxxx; casa de locuit individuală cu suprafața de 69,1 m², nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,4 m², nr. cadastral xxxxx; construcție accesorie cu suprafața de 9,6 m², nr. cadastral xxxxx, amplasate pe str. Hanul Morii, 14, mun. Chișinău;

- recunoașterea după Gheorghe Profor a dreptului de moștenitor asupra rezervei succesoriale în mărime de ½ cotă-parte din patrimoniul succesoral, constituită din: lot de pământ pentru construcții cu suprafața de 0,053 ha, nr. cadastral xxxxx, casa de locuit individuală cu suprafața de 69,1 m², nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,4 m², nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,6 m², nr. cadastral xxxxx, amplasate pe str. Hanul Morii, 14, mun. Chișinău;

- recunoașterea dreptului de proprietate după Gheorghe Profor asupra ½ cotă-parte din masa succesorală, cu intabularea dreptului respectiv în Registrul Bunurilor Imobile;

- obligarea părților de a nu-i cerea impedimente în realizarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile: lot de pământ pentru construcții cu suprafața de 0,053 ha, nr. cadastral xxxxx, casa de locuit individuală cu suprafața de 69,1 m², nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,4 m², nr. cadastral xxxxx, construcție accesorie cu suprafața de 9,6 m², nr. cadastral xxxxx, inclusiv instalarea în casa de locuit și construcțiile accesorii nominalizate, precum și în realizarea dreptului de folosință asupra bunurilor imobile nefinisate, casa de locuit cu suprafața de 82,7 m², nr. cadastral-xxxxx, garaj și beci, nr. cadastral xxxxx, amplasate pe str. Hanul Morii, 14, mun. Chișinău;

- constatarea ilegalității radierii de la viza de domiciliu și obligarea IP „Agenției Servicii Publice” de a-i restabili viza de domiciliu pe adresa str. Hanul Morii, 14, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii, Gheorghe Profor a indicat că la 8 ianuarie 1982 a încheiat căsătoria cu Caterina Vasilieva (Profor). După căsătorie, împreună au rămas să locuiască în casa părintească a soției de pe str. Hanul Morii, 14, mun. Chișinău.

Cu acordul socrilor, la data de 23 februarie 1982, reclamantul și-a perfectat viza de domiciliu pe str. Hanul Morii, 14.

În legătură cu faptul că familia lor nu dispunea de spațiu locativ, în primăvara anului 1982, cu acordul socrilor, împreună cu soția sa, din surse bănești proprii, au construit încăperea cu suprafața de 82,7 m², garaj și beci cu suprafața de 22 m².

Din căsătorie, s-au născut copiii Victor Profor și Roman Profor.

Reclamantul a menționat că în anul 2011 a plecat la tratament în Republica Italia, unde, în perioada anilor 2011-2014, a fost supus la mai multe intervenții chirurgicale.

La 29 ianuarie 2013, a decedat soția acestuia, Caterina Profor, iar după decesul ei, reclamantul a acceptat succesiunea prin intrarea în posesie asupra bunurilor imobile și mobile sus menționate.

În vara anului 2015 a revenit în țară, iar când a încercat să intre în locuința de pe str. Hanul Morii, 14, a stabilit că lacătele de la ușile de intrare erau schimbate, fiind izgonit de către pârâți din curtea casei.

Ulterior a stabilit că soția sa, Caterina Profor, în baza testamentului nr. 6164 din 23 aprilie 2009, a testat lui Profor Victor și Profor Roman câte $\frac{1}{2}$ cotă-parte din imobilele cu nr. cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx și xxxxx.

Reclamantul a menționat că, conform art. 1505 din Codul civil, are dreptul la $\frac{1}{2}$ cotă-parte din rezerva succesorală, deoarece este inapt de muncă.

Totodată a indicat că prin răspunsul Departamentului registrelor informaționale de stat din 19 august 2015, a stabilit că la 29 octombrie 2014, în mod ilegal, pârâții l-au radiat de la viza de domiciliu.

Prin hotărârea din 1 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, s-a respins cererea lui Gheorghe Profor cu privire la repunerea în termenul de contestare a certificatului de moștenitor testamentar.

S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Gheorghe Profor împotriva lui Victor Profor, Roman Profor, IP „Agenția Servicii Publice”, intervenient accesoriu Victor Vasilev, privind prelungirea termenului de acceptare a succesiunii, anularea certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de moștenitor asupra rezervei succesorale, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea de a nu crea impedimente în realizarea dreptului de proprietate, ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Gheorghe Profor în beneficiul lui Victor Profor și Roman Profor, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suma de 3 500 lei pentru fiecare.

În motivarea soluției, instanța de fond a conchis că reclamantul incorect și eronat a solicitat instanței de judecată repunerea în termen de prelungire a termenului de acceptare a succesiunii, deoarece însăși esența instituției prelungirii termenului de acceptare a succesiunii constă în probarea faptului că moștenirea nu a fost acceptată în termen în mod justificat, mai mult, examinându-se în procedură contencioasă, la caz se aplică termenele prescripției extensive.

Totodată, instanța de judecată a concluzionat că reclamantul, contrar normelor legale aplicabile la caz, a solicitat prelungirea termenului de acceptare a succesiunii prin intrarea în posesie a bunurilor succesorale, iar, acestea sunt două modalități diferite de acceptare a succesiunii.

Cu privire la pretenția reclamantului ce ține de repunerea în termenul de contestare a certificatului de moștenitor testamentar și anularea certificatului de moștenitor testamentar instanța a reținut că certificatul de moștenitor este înscrisul oficial prin care se concretizează încheierea procedurii notariale succesorale și prin care se constată de către notar, cu efect retroactiv de la data deschiderii succesiunii, atât calitatea de succesori legal sau testamentar a celor care prin acceptarea

moștenirii și-au consolidat vocația succesorală față de persoana decedată, cât și componența masei succesoriale și întinderea drepturilor succesoriale ale fiecărui moștenitor.

La eliberarea certificatului de moștenitor notarul verifică faptul decesului celui ce a lăsat moștenirea, timpul și locul deschiderii succesiunii, raporturile de rudenie, existența testamentului, conținutul masei succesoriale și valoarea ei.

Reieșind din prevederile art. 1474 alin. (1) din Codul civil, instanța a reținut că, în termen de un an de la data deschiderii moștenirii poate fi invocată declararea nulității testamentului.

Prin urmare, certificatul de moștenitor testamentar, fiind un act subsecvent testamentului, existența căruia este condiționată de existența testamentului, urmează a fi anulat, chiar și în lipsa solicitării de către reclamant, numai în cazul în care instanța de judecată admite o acțiune în anularea testamentului.

Astfel, luând în considerare că prin cererea de chemare în judecată s-a solicitat numai anularea certificatului de moștenitor testamentar, fără a se solicita anularea testamentului, în temeiul căruia a fost eliberat certificatul respectiv, instanța de fond a conchis că cererea reclamantului privind repunerea în termenul de contestare a certificatului de moștenitor testamentar urmează a fi respinsă, iar pretenția privind anularea certificatului de moștenitor testamentar, atâta timp cât în instanța de judecată nu s-a invocat nici un temei de nulitate a testamentului, este neîntemeiată.

Deoarece instanța a constatat netemeinicia pretenției reclamantului cu privire la recunoașterea dreptului de moștenitor asupra rezervei succesoriale, aceasta a concluzionat necesitatea respingerii și pretențiilor ce țin de recunoașterea dreptului de proprietate asupra rezervei succesoriale în mărime de ½ din bunurilor imobilele și obligarea părților de a nu-i crea impedimente în realizarea dreptului de proprietate ca subsecvente primei.

La 26 martie 2018 Gheorghe Profor a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Gheorghe Profor și s-a menținut hotărârea din 1 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central.

La 26 decembrie 2018, Gheorghe Profor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 24 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, casarea hotărârii din 1 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului, recurentul a relatat că instanța de fond și de apel nu au respectat cerințele legii, și anume art. 130 și art. 383 din Codul de procedură civilă și nu a dat apreciere cuvenită, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar, în ansamblul și interconexiunea lor, necălăuzindu-se de lege.

La fel, a indicat că instanța de fond, la emiterea hotărârii nu a respectat prevederile art. 130 alin. (4) și nu a dat apreciere cuvenită tuturor probelor din

dosar și nu s-a expus asupra tuturor cerințelor, conform art. 240, din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată, în hotărâre, s-a expus parțial, eronat asupra cerințelor solicitate și anume numai în privința termenului de acceptare a succesiunii, anularea certificatului de moștenitor testamentar, recunoașterea dreptului de moștenitor asupra rezervei succesoriale, recunoașterea dreptului de proprietate.

În privința cerințelor de a obliga pârâții de a nu-i crea impedimente în realizarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile, nu sa expus.

Instanța de judecată nu a luat în considerare că în cererea de chemare în judecată a solicitat instanței repunerea în termen a prezentei cereri de chemare în judecată din motivul stării sănătății, deoarece în perioada anului 2011-2015 a fost supus la mai multe intervenții chirurgicale în Republica Italia și prin concluzia comisiei medicale pentru constatarea invalidității civile din 17 februarie 2015 a fost recunoscut invalid cu reducerea permanentă a capacității de muncă de 34% până la 73 % stabilit cu data începerii din 26 august 2014, fapt confirmat prin fișele medicale anexate, eliberate de clinica din or. Bologna, Italia.

La fel, recurentul a invocat că instanța de judecată nu a dat apreciere cuvenită mărturiilor depuse de Vladimir Struțescu și Alexei Sîrbu.

A menționat că în instanța de judecată s-a adresat la 25 februarie 2016, astfel consideră că termenul de prescripție nu l-a omis.

Gheorghe Profor consideră că instanța de fond și de apel nu a examinat obiectiv cauza și nu a luat în considerare că el este invalid cu reducerea permanentă a capacității de muncă de 34% până la 73 %, are vârsta de 65 de ani și în prezent a rămas fără loc de trai, iar reieșind din probele anexate la materialele cauzei, rezultă faptul că el, fiind succesor de clasa I și inapt pentru muncă, are dreptul de a moșteni cel puțin o 1/2 cotă-parte.

La 27 februarie 2019, avocatul Lilia Pacișina, în interesele lui Victor Profor și Roman Profor, a depus referință, prin care a indicat că recursul declarat de Gheorghe Profor este neîntemeiat și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, solicitând să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa participanților la proces la 13 noiembrie 2018, însă la materialele dosarului lipsește dovada legală de recepționare a acesteia.

Din aceste considerente, Colegiul consideră că recursul înaintat la 26 decembrie 2018 este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale

procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Gheorghe Profor, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Gheorghe Profor.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Mariana Pitic

Dumitru Mardari